

Fundusze Europejskie
dla Lubelskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Załącznik nr 12 do Regulaminu wyboru projektów: Szczegółowe zasady realizacji wsparcia w zakresie typów projektów 3 i 4.

Rozdział I

Wymagania dotyczące poszczególnych form wsparcia

Wsparciem mogą zostać objęte wyłącznie następujące typy projektów określone w SZOP w ramach Działania 8.5 Usługi społeczne:

Typ 3. Wsparcie w zakresie tworzenia i funkcjonowania mieszkań treningowych i wspomaganych, w tym wsparcie kadry tych mieszkań, rozwój mieszkalnictwa adaptowalnego oraz innych rozwiązań łączących wsparcie społeczne i mieszkaniowe¹.

Typ 4. Wsparcie procesu usamodzielniania osób przebywających w placówkach całodobowych.

Podrozdział I.1 Mieszkania treningowe i wspomagane

Mieszkania treningowe i wspomagane prowadzone są zgodnie z Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.) i Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych (Dz. U. 2023 r. poz. 2354). Ważne jest, aby osoba korzystająca z tego rodzaju pomocy, otrzymywała na czas realizacji projektu odpowiedni tytuł prawny (np. umowę najmu lub kontrakt). Tytuł ten powinien być dostosowany do charakteru mieszkania, które może oferować wsparcie krótkoterminowe (o charakterze treningowym) i długoterminowym (o charakterze wspomagającym).

Podrozdział I.2 Usługi społeczne

Odbiorcami usług są osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Do oceny stopnia samodzielności fizycznej przy świadczeniu usług społecznych należy zastosować skalę podstawową – skalę Katza (ADL). Skala ta pozwala ocenić radzenie sobie danej osoby z czynnościami życia codziennego w miejscu zamieszkania, takimi jak np.: kąpanie się, ubieranie czy samodzielne jedzenie.

Natomiast do mierzenia oceny złożonych czynności życia codziennego należy zastosować skalę Lawtona (IADL). Skala ta mierzy niezależność życiową, czyli zapewnienie funkcjonowania gospodarstwa domowego przez osobę potrzebującą

¹ Przedmiotowy nabór w ramach typu 3 umożliwia realizację wsparcia wyłącznie w zakresie mieszkań wspomaganych oraz mieszkań treningowych.

wsparcia na podstawie jej radzenia sobie w środowisku zewnętrznym lub ze złożoną czynnością, jaką jest np. samodzielne przygotowanie posiłków, leków czy zakup artykułów spożywczych i związane z tym wyjście z domu.

Do usług społecznych zalicza się poniżej wskazane formy wsparcia.

Podrozdział I.3 Usługi asystenckie i opiekuńcze

1. Usługi opiekuńcze są świadczone dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a usługi asystenckie w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami.
2. Wsparcie dla usług opiekuńczych lub asystenckich prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej lub liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu.
3. Obowiązek zwiększania liczby osób objętych usługami nie oznacza zakazu jednoczesnego wsparcia osób dotychczas obejmowanych usługami przez beneficjenta.
4. Obowiązek zwiększania liczby miejsc świadczenia usług lub liczby osób objętych tymi usługami nie dotyczy:
 - 1) wsparcia dla usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunów faktycznych;
 - 2) wsparcia realizowanego przez CUS (którego skala powinna wynikać z lokalnej diagnozy potrzeb);
 - 3) wsparcia realizowanego uprzednio w ramach programów rządowych.
5. Zwiększanie liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych świadczonych niestacjonarnie/w miejscu zamieszkania odbywa się poprzez zwiększanie liczby opiekunów świadczących usługi.
6. Zwiększanie liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formach stacjonarnych odbywa się poprzez tworzenie miejsc:
 - 1) stałego lub krótkookresowego pobytu dziennego;
 - 2) stałego lub krótkookresowego pobytu całodobowego w placówkach, w których są realizowane usługi społeczne świadczone w społeczności lokalnej.
7. Wsparcie w ramach projektu nie spowoduje:
 - 1) zmniejszenia dotychczasowego finansowania usług asystenckich lub opiekuńczych przez beneficjenta oraz

- 2) zastąpienia środkami projektu dotychczasowego finansowania usług ze środków innych niż europejskie².
8. Wsparcie dla osób będących w długoterminowej opiece instytucjonalnej możliwe jest wyłącznie w celu przejścia tych osób do opieki realizowanej w formie usług świadczonych w społeczności lokalnej. Wsparcie to musi przyczyniać się do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych świadczonych w społeczności lokalnej.
9. Wsparcie realizowane w postaci usług sąsiedzkich, jest zgodne z zasadami określonymi w art. 50 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Podrozdział I.4 Usługi asystenckie

1. Usługa asystencka obejmuje wspieranie osób³, w tym w szczególności osób z niepełnosprawnościami, w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, niezbędnych do aktywnego funkcjonowania społecznego, zawodowego, edukacyjnego. W zależności od potrzeb osoby z niepełnosprawnością, usługa asystencka może obejmować również opiekę higieniczną oraz pomoc w czynnościach fizjologicznych.
2. Usługa asystencka jest świadczona przez:
 - a. asystenta osoby niepełnosprawnej – warunkiem zatrudnienia asystenta osoby niepełnosprawnej jest ukończone kształcenie w zawodzie asystenta osoby niepełnosprawnej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. z 2012 r. poz. 184, z późn. zm.);
 - b. asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej – warunkiem zatrudnienia kandydata jako asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej jest uzyskanie pozytywnej opinii psychologa na podstawie weryfikacji predyspozycji osobowościowych oraz kompetencji społecznych; po uzyskaniu pozytywnej opinii psychologa, asystentem osobistym osoby niepełnosprawnej mogą zostać kandydaci:
 - i. posiadający doświadczenie w realizacji usług asystenckich, w tym zawodowe, wolontariackie lub osobiste, wynikające z pełnienia roli opiekuna faktycznego lub
 - ii. bez adekwatnego doświadczenia, którzy odbyli minimum 60 – godzinne szkolenie asystenckie; szkolenie składa się z minimum 20 godzin części teoretycznej z zakresu wiedzy ogólnej dotyczącej niepełnosprawności, udzielania pierwszej pomocy, pielęgnacji i

² Postanowienia ust. 7 nie dotyczą kontynuacji wsparcia realizowanego ze środków EFS+.

³ Usługi asystenckie mogą być realizowane dla innych grup niż osoby z niepełnosprawnościami, z wyłączeniem asystentury rodzinnej.

obsługi sprzętu pomocniczego oraz z minimum 40 godzin części praktycznej w formie przyuczenia do pracy np. praktyka, wolontariat.

Podrozdział I.5 Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania

1. Zakres usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania obejmuje w szczególności:
 - 1) pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych;
 - 2) opiekę higieniczną;
 - 3) pielęgnację zaleconą przez lekarza, która obejmuje czynności pielęgnacyjne wynikające z przedłożonego zaświadczenia lekarskiego lub dokumentacji medycznej, uzupełniającej w stosunku do pielęgniarskiej opieki środowiskowej;
 - 4) zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
2. Wnioskodawca zapewnia, że przy organizacji świadczenia usług opiekuńczych uwzględni podmiotowość odbiorców usług, w tym respektowanie prawa do poszanowania i ochrony godności, intymności, w szczególności w przypadku czynności o charakterze opieki higienicznej i pielęgnacji oraz poczucia bezpieczeństwa i ochrony dóbr osobistych.
3. Podmiot realizujący usługi opiekuńcze jest zobowiązany do zapewnienia dostępności do nieprzerwanego i właściwego pod względem jakości procesu świadczenia usług przez 7 dni w tygodniu, poprzez właściwe ustalenie z osobami świadczącymi usługi opiekuńcze godzin oraz zleconego wymiaru i zakresu usług.
4. Usługa opiekuńcza jest świadczona przez osobę, która posiada:
 - 1) kwalifikacje do wykonywania jednego z zawodów: opiekun środowiskowy, asystent osoby niepełnosprawnej, pielęgniarz, opiekun osoby starszej, opiekun medyczny, opiekun kwalifikowany w domu pomocy społecznej lub
 - 2) doświadczenie w realizacji usług opiekuńczych, w tym zawodowe, wolontariackie lub osobiste wynikające z pełnienia roli opiekuna faktycznego i odbyła minimum 80-godzinne szkolenie z zakresu realizowanej usługi, w tym udzielania pierwszej pomocy lub pomocy przedmedycznej⁴.

Podrozdział I.6 Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania

1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania obejmują usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub

⁴ Wskazane szkolenia mogą zostać sfinansowane w ramach projektu.

niepełnosprawności i wykonywane są przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

2. Zakres specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania obejmuje obok usług opiekuńczych m.in⁵:
 - a. pielęgnację jako wspieranie procesu leczenia, w tym:
 - i. pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych,
 - ii. uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt lekarskich, badań diagnostycznych,
 - iii. pomoc w wykupywaniu lub zamawianiu leków w aptece,
 - iv. pilnowanie przyjmowania leków oraz obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,
 - v. w szczególnie uzasadnionych przypadkach zmianę opatrunków, pomoc w użyciu środków pomocniczych i materiałów medycznych, przedmiotów ortopedycznych, a także w utrzymaniu higieny,
 - vi. pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia,
 - vii. pomoc w dotarciu do placówek rehabilitacyjnych;
 - b. rehabilitację fizyczną i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (możliwe w projektach dotyczących opieki długoterminowej):
 - i. zgodnie z zaleceniami lekarskimi lub specjalisty z zakresu rehabilitacji ruchowej lub fizjoterapii,
 - ii. współpracę ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego zmierzającego do wielostronnej aktywizacji osoby korzystającej ze specjalistycznych usług opiekuńczych.
3. Specjalistyczna usługa opiekuńcza w miejscu zamieszkania jest świadczona przez osobę, która spełnia wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Podrozdział I.7 Sąsiedzkie usługi opiekuńcze

1. Realizacja wsparcia w postaci usług sąsiedzkich musi być zgodna z zasadami określonymi w art. 50 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

⁵ Wymagania te nie dotyczą specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, określonych w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. Nr 189, poz. 1598, z późn. zm.).

2. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji, oraz, w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
3. Osobą wykonującą usługi sąsiedzkie może być osoba, która:
 - a. jest pełnoletnia;
 - b. nie jest członkiem rodziny osoby, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;
 - c. nie jest oddzielnie zamieszkującym małżonkiem, wstępnym ani zstępnym osoby, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;
 - d. złożyła organizatorowi usług sąsiedzkich oświadczenie o zdolności pod względem psychofizycznym do świadczenia takich usług;
 - e. zamieszkuje w najbliższej okolicy osoby, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;
 - f. ukończyła szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy;
 - g. została zaakceptowana przez osobę, na rzecz której są świadczone usługi sąsiedzkie;
 - h. została zaakceptowana przez organizatora usług sąsiedzkich.

Podrozdział I.8 Dzienny dom pomocy – minimalny standard funkcjonowania

1. Usługi opiekuńcze w formie opieki dziennej realizowane mogą być przez m.in.: dzienne domy pomocy (DDP).
2. DDP jest ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, zapewniającym całodzienne usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz aktywizację w sferze fizycznej, intelektualnej oraz społecznej.
3. DDP powinien pełnić funkcję różną od klubu seniora, świetlicy czy klubu samopomocy. Podstawą działalności takiego domu musi być zapewnienie bezpiecznego miejsca pobytu i wsparcia w czynnościach samoobsługowych, a także pielęgnacji osobom, które nie mogą funkcjonować bez pomocy innych osób. W drugiej kolejności DDP może pełnić rolę socjalizacyjną i aktywizującą.
4. DDP powinien funkcjonować przez cały rok, we wszystkie dni robocze, co najmniej 8 godzin dziennie, w godzinach dostosowanych do potrzeb uczestników i ich rodzin. W wyjątkowych przypadkach liczba dni i godzin funkcjonowania dziennego domu pomocy może zostać dostosowana do lokalnych potrzeb.
5. Organizacja DDP oraz zakres i poziom świadczonych w nim usług musi uwzględniać w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa uczestników zajęć oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.

6. DDP może być również miejscem wsparcia opiekunów faktycznych, w tym rodziny osób korzystających z usług opiekuńczych w DDP.
7. Kadre w DDP stanowią opiekunowie zatrudnieni w liczbie dostosowanej do liczby miejsc w ośrodku wsparcia oraz charakteru placówki. Usługa opiekuńcza w DDP jest świadczona przez osobę, która posiada:
 - a) kwalifikacje do wykonywania jednego z zawodów: opiekun środowiskowy, asystent osoby niepełnosprawnej, pielęgniarz, pielęgniarzka, opiekun osoby starszej, opiekun medyczny, opiekun kwalifikowany w domu pomocy społecznej lub
 - b) doświadczenie w realizacji usług opiekuńczych, w tym zawodowe, wolontariackie lub osobiste wynikające z pełnienia roli opiekuna faktycznego i odbyła minimum 80 godzinne szkolenie z zakresu realizowanej usługi, w tym udzielania pierwszej pomocy lub pomocy przedmedycznej.

Podrozdział I.9 Usługi świadczone w mieszkaniach treningowych i wspomaganych spełniających poniższe standardy

1. Wsparcie dla mieszkań treningowych i mieszkań wspomaganych w ramach projektu polega na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach.
2. Wsparcie usług w ramach istniejących mieszkań treningowych, mieszkań wspomaganych jest możliwe wyłącznie pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc w danym mieszkaniu, bez pogorszenia jakości świadczonych usług.
3. Liczba miejsc w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym nie może być większa niż 3, chyba że większa liczba miejsc wynika z faktu bycia rodziną w rozumieniu ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Pokoje w mieszkaniu powinny być 1-osobowe.
4. Mieszkania treningowe oraz mieszkania wspomagane nie mogą być zlokalizowane na nieruchomości, na której znajduje się placówka opieki instytucjonalnej.
5. W przypadku nieruchomości, w której znajduje się do 8 lokali włącznie, mieszkania treningowe lub wspomagane mogą stanowić 50% lokali. W nieruchomości o większej liczbie lokali, maksymalna liczba takich mieszkań wynosi 4 i 25% nadwyżki liczby lokali powyżej 4. W przypadku mieszkań, w których przebywa jedna osoba, mieszkania te mogą stanowić 100% lokali w przypadku nieruchomości, w której znajduje się do 8 lokali włącznie, a w przypadku większych nieruchomości — odpowiednio 25% nadwyżki liczby lokali powyżej 8.
6. W przypadku mieszkań treningowych i wspomaganych, Wnioskodawca musi stosować standard dotyczący tej formy pomocy wynikający z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i aktów wykonawczych wydanych na

podstawie tej ustawy, chyba że Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027 stanowią inaczej.

7. Wsparcie w ramach projektu nie może spowodować:
 - 1) zmniejszenia dotychczasowego finansowania usług w formie mieszkań treningowych lub wspomaganych przez Beneficjenta;
 - 2) zastąpienia środkami projektu dotychczasowego finansowania usług ze środków innych niż europejskie⁶.

Podrozdział I.10 Opieka wytchnieniowa

1. Opieka wytchnieniowa to opieka (trwająca nie dłużej niż 60 dni w roku kalendarzowym) nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w zastępstwie za opiekuna faktycznego (w związku ze zdarzeniem losowym, potrzebą załatwienia codziennych spraw lub odpoczynku opiekuna faktycznego) oraz wsparcie dla opiekuna faktycznego i najbliższego otoczenia osoby potrzebującej wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w szczególności w postaci poradnictwa specjalistycznego, edukacji, grup samopomocowych.
2. Opieka wytchnieniowa może być realizowana w formie całodobowego krótkookresowego pobytu (nie dłużej niż 60 dni w roku kalendarzowym) w placówkach, w których liczba miejsc całodobowego pobytu nie jest większa niż 8 lub w formie dziennego pobytu.
3. Placówka zapewniająca opiekę wytchnieniową w formie krótkookresowego pobytu może być zlokalizowana na nieruchomości, na której znajduje się inna placówka świadcząca opiekę instytucjonalną pod warunkiem zachowania pozostałych zasad świadczenia usług w społeczności lokalnej.
4. Miejsca krótkookresowego całodobowego pobytu muszą spełniać standardy określone w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej.

Podrozdział I.11 Szkolenia kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej

1. Szkolenie kadr jest możliwe na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej lub jako kształcenie potrzebne do opieki – wsparcie opiekunów faktycznych.
2. Osoba korzystająca ze wsparcia szkoleniowego nie może otrzymywać jednocześnie analogicznego wsparcia z innych programów finansowanych ze środków polityki spójności (np. w ramach działania 2.21 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 lub w programie Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 lub programie Fundusze

⁶ Postanowienia ust. 7 nie dotyczą kontynuacji wsparcia realizowanego ze środków EFS+.

Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 oraz z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności).

3. Osoby świadczące usługi na rzecz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu można objąć m.in. następującym wsparciem:
 - a) kursami/szkoleniami np.:
 - i. asystent/-tka osób starszych, chorych i niesamodzielnych,
 - ii. opiekun/-ka osób starszych, chorych i niesamodzielnych,
 - iii. opiekun/-ka środowiskowy/-kowa,
 - iv. pierwsza pomoc przedmedyczna;
 - b) warsztatami;
 - c) usługą superwizji;
 - d) seminariami.